

hop als broedvogel misschien minder zeldzaam is dan men denkt, doordat hij vaak over het hoofd wordt gezien. In 1942 werden bovendien in de maand Juni niet minder dan 3 paartjes waargenomen en wel te Beeringen, Wijneghem en Beernem bij Brugge.

Oölogische en nidologische mededeelingen, 1943, 1

DOOR

Tsj. Gs. DE VRIES.

Eiermaten van de westelijke matkopmees, *Parus atricapillus rhenanus* Kleinschm.

Ik vond bij de Buunderkamp een 7-legsel in een der nestkastjes. Eieren zeer klein (gem. $14,7 \times 11,4$, gewicht 62 mg), het nest zelf zeer typisch voor deze soort door de losse samenstelling. (W. Hellebrekers).

Deze eieren zijn inderdaad klein. Opgaven van maten en gewicht dezer soort komen in de literatuur slechts sporadisch voor. In de „Nederl. Vogels” (p. 193) wordt eveneens een 7-legsel vermeld, waarvan de eieren in doorsnee $15,28 \times 11,89$ meten en gemiddeld 0.063 zwaar zijn. (de V.).

Afwijkende eieren van de tjiftjaf, *Phylloscopus c. collybita* (Vieill.).

Daar de eieren van deze soort in het algemeen zeer weinig verschillen, vermeld ik de volgende legsels:

1/6 van 2 Mei Buunderkamp, zwaarder gevlekt dan normaal met grote grijze ondervlekken. Deze laatsten heb ik bij deze soort nooit gezien.

1/5 van 9 Mei Valkenburg, lange eieren (gem. $16,9 \times 12$, max. $17,2 \times 11,9$) met fraaie krans. Gewoonlijk zijn de eieren kort ovaal.

Ik heb de indruk, dat de soort in Nederland sterk toeneemt. Persoonlijk heb ik dit jaar 15 nesten gevonden. (W. Hellebrekers).

De „Nederl. Vogels” (p. 223) geeft als gemiddelde maten van 100 eieren $15,45 \times 12,09$, max. $17,7 \times 12,6$ en $17,1 \times 13,7$. (de V.).

Erythristische legsels van den zwartkop, *Sylvia a. atricapilla* (L.).

Ik ben dit jaar zoo gelukkig geweest om twee erythristische legsels te vinden: 1/4 van 10 Mei Valkenburg, eieren tamelijk donker bruinachtig paars, en 1/5 van 11 Mei Sittard, eieren buitengewoon fraai helder rood gevlekt op lichte rode grond. Verder vermeld ik nog een 1/5 legsel van 12 Mei Susteren, waarvan twee eieren egaal bruin waren, dus geen eigenlijke vlekking vertoonden. (W. Hellebrekers).

Hoewel erythrisme bij eieren van onze inheemsche vogelsoorten wel het meest bij den zwartkop (en de grauwe klauwier) optreedt, schijnen dergelijke legsels in ons land — evenmin trouwens als in Engeland — toch lang niet zoo veel voor te komen als in Duitschland, waar, volgens Re y (p. 193) „etwa sechs Prozent der Gelegten so gefärbt sind.” (de V.).

Eieren van den koekoek, *Cuculus c. canorus* L.

Op 13 Mei vond ik bij Weert een fraai groot grijsachtig ei ($23,4 \times 16,7$) bij één ei van de tuinfluiter (*Sylvia borin*). Het wijfje van de tuinfluiter

alarmeerde zeer sterk. Voor beide soorten een tamelijk vroege datum.

Op 19 Mei bij Valkenswaard een zwaar bebroed ei bij vier eieren van de groenling (*Chloris chloris*). De laatste behoort tot de betrekkelijk weinig voorkomende pleegouders (zaadeter!) (W. Hellebrekers).

Wat het eerste geval aangaat, is de vroege datum merkwaardiger voor de pleegouders dan voor den indringer. Het ei is slechts weinig grooter dan het gemiddelde, dat volgens Re y, voor 913 ex. 22.3×16.5 bedraagt (max. 25.5×17.8 en 25.0×18.7).

En wat het tweede betreft, dit komt vaker voor dan H. meent. Reeds Gesner („Historiae Animalium”, liber III, „qui est de Avium Natura”, Tiguri 1555) kende den groenling als koekoekswaard. (de V.).

Aantal legfels en legpaufen bij den kerkuil, *Tyto alba guttata* (Brehm).

In aansluiting op mijn mededelingen in Limosa, 15, p. 116, kan ik nog mededelen dat er tussen het legfel van den kerkuil van 23 Mei en dat van 28 Juli '42 van hetzelfde broedpaar nog een 4-legfel geweest is op 29 Juni, dat verstoord is geworden. Wij hebben dus totaal een eerste en tweede legfel plus een z.g. nalegfel. (W. Hellebrekers).

Van een dit jaar bij Sittard gevonden legfel van 7 eieren, dat Hellebrekers voor mij verzamelde, heeft men de legdata kunnen vaststellen. Op 13/4 was er één ei, 17/4 waren er twee, 21/4 drie, 25/4 vijf, 29/4 zes en 2 Mei zeven eieren. In overeenstemming met hetgeen daaromtrent in de „Nederl. Vogels” (p. 408) wordt gezegd, is bij deze wijze van leggen, de bebroeding niet van het eerste ei af begonnen. (de V.).

Onregelmatige bebroeding van eendeneieren.

Van een der door mij in 1943 in Friesland gevonden nesten van de tafeleend, *Aythya ferina* L. (zie de rubriek „Ornithologie van Nederland”, in het eerstvolgende nummer) waren twee dagen later de eieren steenkoud; het nest bleek te zijn verlaten, hoogstwaarschijnlijk tengevolge van de aanwezigheid van visschers. Tot mijne verbazing bleken de eieren onregelmatig (van één tot 2 weken) bebroed te zijn. Wellicht heeft de geheel open liggende nestplaats (er zijn daar andere — normale — nestgelegenheden in overvloed) en de aanwezigheid van bruine kuikendieven, kraaien en eksters, de oude eend genoodzaakt om reeds op het eerste ei te gaan zitten broeden. Een dergelijk geval van onregelmatige bebroeding van eendeneieren heb ik nog slechts ééns (bij een krooneend) waargenomen en nimmer in de literatuur beschreven gevonden. Wel vermeldt Herbert Friedman („The parasitic habit in the ducks, a theoretical consideration”, Smithsonian Institution 1932, p. 3) het als vrij gewoon bij de kasarkaeend, maar daar beschouwt hij het als een beginnend parasitisme, wat het bij *A. ferina* zéér zeker niet is. (de V.).

Groote legfels bij Limicolæ.

Op 26 April 1943 vond ik bij Suawoude (Fr.) een legfel van 5 eieren van den kievit, *Vanellus vanellus* (L.) en op 3 Mei daaropvolgende een even groot legfel van den grutto, *Limosa l. limosa* (L.) onder Roodkerk (Fr.). (d. V.)

Broedt het bokje, *Lymnocryptes minimus* (Brünn.) in Nederland?

In aansluiting op het zeer interessante artikel van de Vries over het broeden van het bokje in Nederland op pagina 95 en volgende van Limosa, 15, kan ik nog mededelen dat ook de eieren in het Leids Museum de onderstelling van de Vries bevestigen. De maten en gewichten van twee eieren zijn nl.: $38,6 \times 27,1$ mm en 678 mgr en $37,3 \times 27$ mm en 632 mgr. Bovendien is er nog een derde ei, ook vermoedelijk van het bokje, van $37,5 \times 27,2$ mm en 695 mgr. (W. Hellebrekers).

De door mij in bovenaangehaald artikel geopperde onderstelling wint aan zekerheid doordat ons clublid Jhr mr F. de Roy van Zuidewijn te 's Hertogenbosch mij schrijft, dat hij een ei dezer soort bezit, dat genomen is uit de oviduct van een, in de onmiddellijke nabijheid van den Bosch, door wijlen den heer M. Staelenberg geschoten ♀. (de V.).

In het binnenland broedende noordsche sterns, *Sterna macrura* Naum.

Onder „Aldemiede”, eenige kilometers ten ZO van Leeuwarden, hoorde en zag ik, begin Juni van dit jaar eenige paartjes van de noordsche stern, die te midden van eene, in de weilanden zeer verspreid nestelende kolonie van vischdieven en kapmeeuwen broedden. In deze zelfde omgeving constateerde J. D a a l d e r Dzn., van Oosterend op Texel, het broeden der soort reeds in 1903. (de V.).

Korte mededeelingen**Een oude terugmelding van den reiger (*Ardea cinerea*).**

In het Nederlandsch Tijdschrift voor Liefhebbers der Jagt en Visserij, 6e jaargang, 1858, vond ik het volgende bericht: „In de provincie Oran in „Algiers is gedurende de laatste maanden van 1858 een reiger gevangen, die „aan een zijner pooten een koperen bandje droeg, waarop: „Royal Hawking „Club 1850 Loo in the Netherlands”.

Bij de valkenjacht was het gebruikelijk gevangen reigers van een ring te voorzien. De hier vermelde vogel overleefde de vangst nog 8 jaren en levert een trekgegeven van zeer ouden datum. J. G. v a n M a r l e.

Grutto's (*Limosa limosa*) op de trek reeds gepaard?

Op 23 Maart 1943 observeerde ik een troep van circa 250 grutto's op een sliktig terrein buitendijks bij Etersheim en zag toen eens een copulatie, zodat het vermoeden, dat de soort bij aankomst op de broedplaats al gepaard is (N i e t h a m m e r, Handbuch, III, p. 242), hierdoor versterkt wordt. A. L. J. v a n I j z e n d o o r n.

Over de balts bij de fuut (*Podiceps cristatus*).

Op 5 Maart 1943 in de late namiddag, zag ik op het meer te Lutjeschardam een futenpaartje (doortrekkers!), dat baltsuitingen vertoonde, die afweken van die, welke ik in de mij ter beschikking staande literatuur beschreven vond. Op een meter of twee van elkaar dreven de beide futen op het water — niet zoals men ze gewoonlijk ziet met uitgestrekte hals, maar met de